

Kvælstof fra mange kilder belaster Østersøen

19. september 2008

Kvælstofforureningen fra det danske landbrug belaster især de dele af Østersøen, som er tæt på Danmark. Det vil sige Kattegat, Bælthavet og den vestlige del af Østersøen. Langt den største del af Østersøen, der strækker sig fra Den Botniske Bugt til Skagen, forurenes med kvælstof fra de øvrige omgivende landes landbrug, men også fra f.eks. utilstrækkeligt rensede spildevand fra byer og industrier i disse lande. En del kvælstof føres tillige med vinden ind over Østersøen fra landbrug, industri og trafik i Danmark og de andre lande.

Danmark og dansk landbrug er således ikke årsag til alle Østersøens dårligheder, som man får indtrykket af i artiklen "Danmark sviner mest i Østersøen" i dagbladet Politiken fredag den 19. september 2008. Artiklen henviser til en rapport fra Sveriges landbrugsuniversitet i Uppsala. Rapporten "Jordbrukets påverkan på Östersjön" angiver, at danske landmænd har den højeste udledning af kvælstof blandt alle Østersølandene.

I forhold til de øvrige Østersølande har Danmark uden tvivl det mest intensive landbrug med et langt større kvælstofoverskud og kvælstofudledning pr. hektar end de andre landes landbrug. Tilstanden i Østersøen er imidlertid bestemt af de samlede tilførsler af næringsstofferne kvælstof og fosfor og af, hvortil i Østersøen disse tilførsler sker.

HELCOM

HELCOM er Østersølandenes fælles organisation til beskyttelse af Østersøen. Ifølge de opgørelser, der ligger til grund for HELCOM's handlingsplan for at forbedre tilstanden i Østersøen senest i 2021 kom otte procent af de vandbaserede kvælstoftilførsler og tilsvarende seks procent af fosfortilførslerne til Østersøen fra Danmark i 2000.

Til sammenligning stod Polen og Sverige for henholdsvis 28 og 20 procent af de samlede vandbaserede kvælstoftilførsler til Østersøen.

Den danske forurening med kvælstof og fosfor af Østersøen ender som nævnt hovedsageligt i den vestligste del af Østersøen, i Bælthavet og i Kattegat. Altså i vore egne kystnære farvande. Kun en mindre del af det danske kvælstof og fosfor når ind i den centrale del af Østersøen, hvor store områder er ramt af iltsvind.

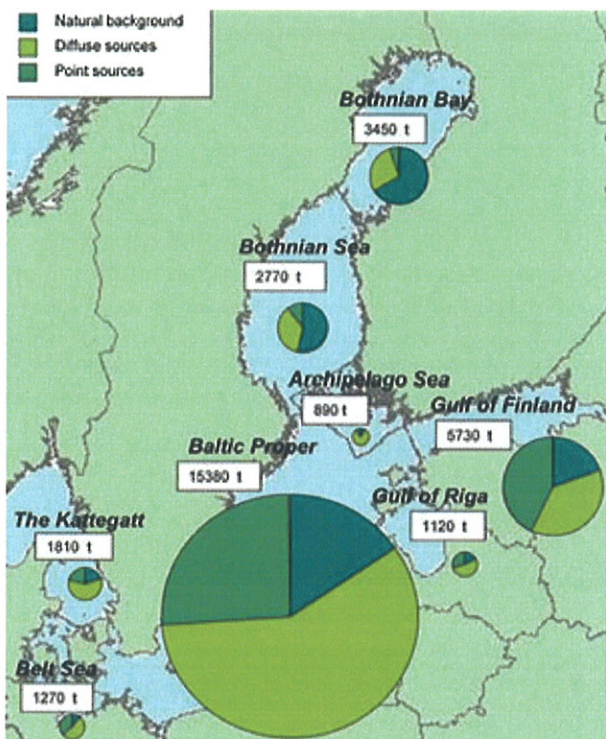
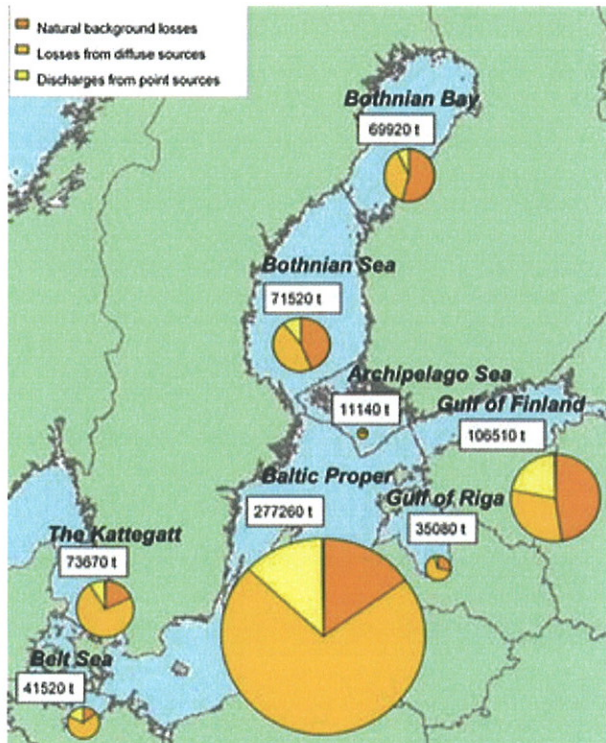
Handlingsplan

Østersølandene har med HELCOM's handlingsplan for Østersøen forpligtet sig til senest fra 2016 at gøre det nødvendige for, at Østersøen i 2021 kan have en såkaldt "god økologisk og miljømæssig tilstand".

Det indebærer, at landene skal skære den samlede forurening med kvælstof og fosfor af Østersøen ned med godt 133.000 ton kvælstof og godt 15.000 ton fosfor. For den vandbaserede udledning svarer det til 25 procent af kvælstoffet og 53 procent af fosforen til Østersøen i 2000.

Danmarks andel er ca. 17.000 ton kvælstof (13 procent) og 16 ton fosfor (0,1 procent) af den samlede aftalte nedskæring. Nedskæringerne skal opnås ved at reducere forureningen fra spildevand og landbrug og ved at begrænse både de vand- og luftbaserede tilførsler af de to næringsstoffer.

De danske nedskæringer forventes først og fremmest at bidrage til en forbedret tilstand i Kattegat, Bælthavet og den vestlige Østersø, men vil have en meget begrænset effekt for den centrale del af Østersøen. Det er derfor Polen og Sverige, der ved at skære henholdsvis 47 procent og 16 procent af den samlede kvælstofforurening først og fremmest skal bidrage til et bedre vandmiljø i den centrale del af Østersøen.

Den vandbaserede kvælstoftilførsel (øverst) og fosfor (nederst) fordelt i år 2000 på de lande, der udleder til Østersøen. De enkelte landes bidrag er opdelt i tre kilder: naturarealer, diffuse kilder (landbrug og spredt bebyggelse) og udledninger fra punktkilder. Den samlede vandbaserede udledning af kvælstof var i 2000 525.000 ton. Hertil kommer ca. 230.000 ton kvælstof ved nedfald fra luften. (Kilde: HELCOM)

Kontakt: Projektchef Torben Moth Iversen, tlf. 8920 1435, tmi@dmu.dk , Projektchef Lars Moeslund Svendsen, tlf. 8920 1778, lms@dmu.dk

HELCOM's rapport "Towards a Baltic Sea Unaffected by Eutrophication"

Publiceret på www.dmu.dk 22. september 2008